

LÄRARHANDLEDNING

BERÄTTELSER MED SKUGGOR & LJUS

VÄRLDSKULTURMUSEET

BERÄTTELSE MED SKUGGOR OCH LJUS

Utställningen Tillsammans på Världskulturmuseet i Göteborg handlar om det fantastiska och det svåra med att vara tillsammans. I en av utställningens delar får barnen prova på att berätta tillsammans med hjälp av skuggor och ljus.

I denna lärarhandledning presenteras förslag på hur du och dina elever kan fortsätta arbeta med berättande tillbaka på skolan, efter ert besök på museet. Men du kan förstås använda materialet även utan att besöka utställningen!

Konsten att kunna berätta är något som är till glädje och nytta hela livet. Det är också något som går att träna upp. Ett sätt att träna på detta är med hjälp av skuggfigurer. Att göra sitt eget skuggspel i klassrummet är både enkelt, roligt, billigt och lärorikt. Med hjälp av pinnar, papper, lakan och en ficklampa kan eleverna skapa och gestalta egna berättelser och världar.

Arbetet med skuggspel som berättandeform kan göras omfångsrikt över flera lektioner, eller kortas ner till endast ett eller två pass. Här presenteras olika förslag på hur du som lärare kan jobba med detta i ditt klassrum.

 Boka ditt besök med en av museets pedagoger på vår hemsida www.varldskulturmuseet.se eller maila skolinfo@varldskulturmuseet.se

1. VAD ÄR EN BERÄTTELSE?

Ett sätt att se på berättelser är att de är uppbyggda av en början, en mitt och ett slut.

- I början presenteras huvudpersonen och platsen som en bas för historien.
- I mitten uppstår ett problem eller ett hinder - något oväntat eller spännande händer. Hur ska det gå?
- I slutet får vi veta hur det löser sig, trådarna knyts ihop.

Det här kan vara en enkel struktur för eleverna att följa när de skapar sina skuggspel.

Det är viktigt att komma ihåg att berättelser kan berättas på andra sätt än med ord. På så vis kan även de lite mer språksvaga eleverna hitta sina sätt att förmedla en berättelse.

- Diskutera med eleverna – på vilka sätt kan berättelser berättas?

- Text
- Röst
- Ansiktsuttryck
- Kroppen
- Bilder
- Film / Rörliga bilder
- Föremål
- Spel
- Teater
- Dockor
- Skuggor och ljus
- Med en kombination av alltihopa!

2. TRÄNA BÖRJAN, MITT OCH SLUT

• **Högläsning av korta berättelser** - kan eleverna identifiera början, mitten och slutet? Vem är huvudpersonen, vad är det för hinder eller problem i berättelsen, hur löser det sig?

• **Elevernas egna favoritberättelser** – samma där: kan eleverna identifiera början, mitten och slutet? Vem är huvudpersonen, vad är det för hinder eller problem i berättelsen, hur löser det sig?

• **Skriv superkorta berättelser med tre meningar** – första meningen handlar om början, andra meningen handlar om mitten, och tredje meningen handlar om slutet.

- **Berättartärningar** – ett roligt sätt att skapa spontana och korta berättelser med en början, mitt och slut. Dela in eleverna i grupper om tre och ge dem en tärning var. Genom att rulla tärningarna får varje elev en bild, en idé att utgå från. Därefter får en av dem berätta hur historien börjar, en annan vad som händer i mitten, och en tredje hur det slutar.

SKAPA ETT SKUGGSPEL

MANUS OCH BAKGRUND

- Dela in eleverna i grupper. Första steget är att komma på något att berätta om, att hitta historien. Hjälp på traven:
 - Tänk på början, mitt och slut
 - Utgå från ett tema ni jobbar med i skolan – t.ex. stenåldern, havet, sagor
 - Använd berättartärningar för att få idéer
 - Låt eleverna "intervjua" varandra för att få fram en berättelse: t. ex. ett djur. Vad heter djuret? Vart är djuret på väg? Vad kommer i vägen? Hur löser det sig?
 - Dela ut lappar / bilder till varje grupp som ska ingå i deras berättelser – ett djur, ett föremål, en plats, en figur
- En scen ur en bok eller film
- En skapelseberättelse
- En historisk händelse ni läst om i skolan

GÖR EN STORYBOARD

Om du vill få in skrivträning i projektet kan eleverna först skapa ett manus, i form av ett storyboard, där varje scen i deras skuggspel ritas och beskrivs. Vad ska vara i bild just då? Vem ska säga vad? Precis som en serietidning! Det blir deras manus och kan ge mer struktur åt berättelsen.

BYGG TEATERN

MATERIAL

- Vitt lakan eller vit duk
 - Ficklampa
 - Kartong, hårt papper eller krympplast
 - Blompinnar
 - Tejp och sax
- Uppmärksamma eleverna på att göra tydliga konturer när de skapar och klipper ut sina figurer och sin scenografi. Siluetterna är vad som kommer synas!
 - Vill du ge eleverna en extra utmaning kan du låta dem ta fram ljudeffekter till sina föreställningar. Hur låter det när bilen startar? Hur låter det när hästen galopperar in i bild?

Ljudeffekter kan såklart göras på alla möjliga påhittiga vis – genom att använda munnen, musikinstrument, föremål, mobiltelefoner, eller vad som helst!

FÖRESTÄLLNING!

*Avsluta projektet genom att ha en skuggteaterföreställning.
Där kan ni spela upp berättelserna för varandra!*

- Innan föreställningen kan det vara bra att gå igenom vad det innebär att vara en bra och respektfull publik.
- Släck ner i klassrummet, häng upp lakanet och ficklampan framme vid tavlan, be varje grupp spela upp sin föreställning.
- Om ni vill kan ni diskutera berättelserna efteråt för att se om eleverna kan identifiera början, mitten och slutet. Vem var huvudpersonen? Vad var det som hände? Hur slutade det?
- Men framför allt ska eleverna ge varandra en varm och stöttande applåd för att de skapade och berättade sina roliga och spännande historier!

